

Artikel nummer 5

Om uddannelse og dannelse

I Danmark knytter vi uddannelse og dannelse sammen. Uddannelse skal kvalificere fagligt til en profession, men uddannelse skal også udvikle eleven både personligt og socialt.

Derfor stiller de fleste uddannelsesordninger krav om, at dannelse indgår i uddannelsen. Dannelseskravet kan f. eks være formuleret på følgende vis:

- eleven udvikler evne til at tage ansvar.
- eleven udvikler evne til at handle selvstændigt
- eleven bliver i stand til at tage aktivt del i et demokratisk samfund.

Dannelsesmålene står ofte nævnt i starten af uddannelsesordningen under det overordnede pædagogiske formål med uddannelsen. Som praktikvejleder bør du være bekendt med såvel de specifikt faglige mål som de mere brede dannelsesmål for uddannelsen

I praksis betyder det, at du som praktikvejleder udover det faglige indhold i praktikforløbet også er ansvarlig for at sætte centrale emner som elevens liv, holdninger og værdier på dagsordenen.

Vejlederopgaven er at give eleven en chance for at spejle egne antagelser, oplevelser og erfaringer i mødet med en voksen, der repræsenterer et bredere spekter af normer og værdier end dem, han/hun allerede kender.

For mange elever - især de yngste elever - har det stor betydning at blive mødt af en voksen, der forholder sig aktivt og konkret til deres liv og situation. Din tilgang og spørgsmål som praktikvejleder skal signalere interesse og skabe dialog og det er derfor vigtigt, at du er opmærksom på ikke at vurdere eller dømme elevens livsform, livsvalg eller livsstil.

I forhold til den del af praktikvejledningen, der har med den demokratiske dannelse at gøre, er det på samme måde vigtigt, at du som praktikvejleder/ansvarlig tager samfundsmæssige emner op ved at drøfte aktuelle hændelser og begivenheder i samfundet i praktikperioden.

Helt konkret kan du for eksempel sætte i gang samtalen ved at referere til overskrifter i dagens aviser/nyhedsudsendelser Du kan også medbringe korte avisartikler om samfundsmæssige emner fra gårsdagens avis og bede eleven om at læse dette til dagen efter, hvor I så vender emnet i fællesskab.

Målet er at eleven får en øget forståelse for hvordan demokratiet fungerer og for hvordan de politiske beslutninger, der tages på mange forskellige niveauer samfundet, har betydning for hans/hendes hverdag både arbejdsmæssigt og privat. Mange elever er tæt på at være stemmeberettigede, og din opgave som praktikvejleder er pufte til eleven, så han/hun forholder sig til det omgivende samfund og begynder at danne og udtrykke sin egen holdning.

Derfor er det også vigtigt, at du er selv som en sparringspartner, der tør præsentere eleven for egne holdninger, værdier, prioriteringer og valg og er parat til at få modstand på disse. Her er det nødvendigt, at du afklarer dine personlige grænser for, hvad du vil bringe i spil. Det er også afgørende at være opmærksom på, at det handler om at skabe en åben dialog om store som små livsaktuelle emner frem for en diskussion om rigtigt eller forkert.

Manual:

Det er en god ide at du allerede i for-samtalen præsenterer eleven for uddannelsesforløbets dannelseskrav, og fortæller hvordan du opfatter din rolle i forhold til denne del. Du kan f. eks. fortælle, at du ser frem til de samtaler, I vil få om almene og samfundsmæssige emner, som ikke direkte relaterer til selve fagets indhold.

Helt konkret kan du sætte gang i samtalen ved at:

- Klippe korte avisartikler ud og give til eleven og bed hende/ham læse den til i mødes igen
- Opbygge en lille artikelbank af artikler, som du har brugt og derfor ved giver en god dialog med eleven
- Give eleven en dagsaktuel avis og bed ham/hende finde en artikel I kan diskutere
- Finde artikler på nettet eller bed eleven finde artikler på nettet
- Aftale med eleven at I begge ser et relevant program/nyhedsudsendelser for efterfølgende at diskutere programmet